

H.
59.

~~806~~
~~1958~~

~~K. n 151~~
~~L. m R-509~~

13852

84-1
7249

KISS JÓZSEF
HÁBORUS VERSEI.

Sz. Üdvözlőhelyi rom. kőn.
tanári könyvtár

1913

évi beszerzés

19852

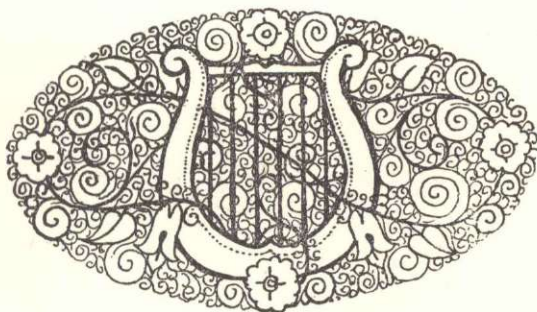
1

*Szerző a fordítás és utánközlés minden jogát
magának tartja fenn.*

A 887.

KISS JÓZSEF
HÁBORUS VERSEI

VÁRADI ALBERT RAJZAIVAL

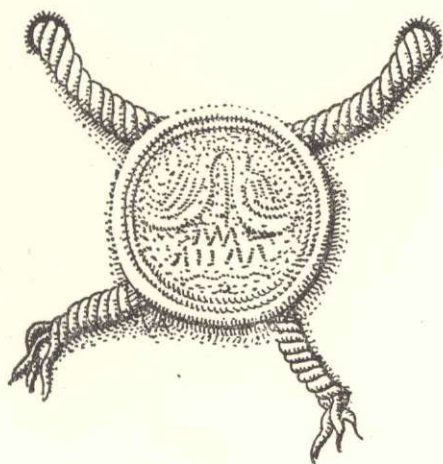
BUDAPEST, 1915. A HÉT KIADÁSA.

30137

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA

rtam a nagy háborus időn.
kilemeszáztizenötben az
Mikor kengerben inség volt.
és szaporaság röghen.

BÁRÓ HAZAI SAMU

v. b. t. t.

honvédelmi magyar kir. Minister Úr

Ő Nagyméltóságának

az igaz embernek,

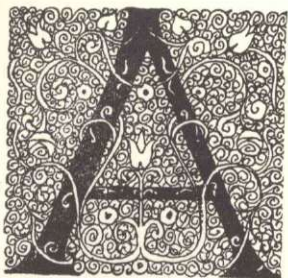
nekem drága, jó földimnek

Kiss József

UTAZÁS MAGAM KÖRÜL.

AZ EGÉSZ VILÁG durva hadimesterséget folytat, te pedig itt ülsz, vagy fekszel, váltakozva, és érzelmes klapancoziákon töröd a fejedet. Egész életedben mást csináltál mint a többiek és mindig mást, mint amit kellett volna. Mikor táplálkozásra volt szükséged, hogy erőt gyűjts egy mozgalmas élet viaskodásaira, fiatal korodban koplaltál. Mikor a bőrzére kellett volna járnod, ahol becsületszóra adnak és vesznek, leültél céltalan balladákat rovogatni, melyekről utóbb rád fogták, hogy kölcsön kérted, másoltad. Mikor káromkodni kellett volna, imádkoztál; mikor gyilkolni kellett volna, gyáván meghunyászkodtál és hagytad kisémmizni maga-

dat. Mikor hajlongani kellett volna, kiegyenesedett a hátad; mikor barátokat és pártfogókat kellett volna szerezned, megszállt a szent igazság gőgje és szereztél egy életre szóló ellenségeket. Rajongó voltál, de mindig népszerűtlen eszméért és kilátástalan ügyekért rajongtál. Zsoltárokat költöttél a Jehova dicsőségére és Jehova ajtónállói elállották az utadat, nem eresztettek be a szentélybe, mert méltatlannak találtattál. Ahelyett, hogy valami becsületes polgári mesterséget: ácsolást, csizmadiaságot tanultál volna meg, könyvcsinálásra adtad a fejedet; de nem is álmoskönyvekkel akartál boldogulni, ami jó és hasznos befektetés, hanem csalafinta álmok után futkostál, ami örök nyomoruságot jelent. A dicsőséget hajszoltad, pedig az csak nagyuraknak való, akik valamelyes hasznát vehetik. Szegény ördög mit csináljon vele! Föltámasztottad a Nagyapád emlékét, ahelyett, hogy megtagadtad volna, holott ezerholdas se volt, armálisos se volt, holott nem is kérdezte senki, holott tán ő maga is ágaskodott volna ellene.

Egész életed születésedtől máig a hibák és eltévelyedések siralmas láncolata volt, valami afféle, amit a doktorok betegeknel hamis beidegzésnek neveznek, amit máról holnapra gyógyítani nem lehet. A társadalomnak is vannak hamis beidegzettjei. Talán magad is ilyen vagy.

Ki fog-e vajjon reparálni a jövődő? Azt hiszem, igen. Mert ez a világ a feledésre van berendezve és a feledés az egyetlen demokrácia, amely nem hazudik, nem csal. Örülj neki!

Nem tudtam ellenállani a vágynak, hogy még egyszer meg ne jelenjek a porondon és kísértetbe ne vigyem egy emberéleten keresztül páratlan hűséggel mellettem kitartó olvasóimat. Ugyis afféle sirályokat hallok vijjogni a levegőben, hogy a poézis uralkodó csillaga hanyatlóban van és a háború után bekövetkezik az a rideg phalansteri kor, mikor a dajkák magasabb matematikai tétel-
lekkel ringatják álomba a csecsemőket, a lóból

példány már alig akad és az utolsó rózsa elszárad a tövén, mert se a rózsának, se a dalnak nem lesz keletje már. Jó lesz sietni a versekkel, mielőtt összeomolna a régi világ és romjai alá temetné a régi csillagokat.

Ezek a háborus versek nem mind a háborút zengik, de valamennyi — A Trombitás kivételével — a háború levegőjében született. Ti ma megértitek és megérezitek; rövid néhány év és talán meg nem érti senkisé.

Budapesten, 1915 nov. végén.

K. J.

HÁBORÚS VERSEK

KÖTŐTŰK.

Öt fürge, kicsi lándzsa — szaporán, szaporán!
Perdüljete robotba későn és korán.
Kárpát felől az ellen vicsoritja fogát
S észak szele tapossa hozzá az orgonát.
Dér, zuzmara, jég, fagy, hó az ellenünk,
S öt fürge kicsi lándzsa: nincs egyéb fegyverünk,
Öt kicsi lándzsa!

Az «apjok» künn a rajban övig-övig vádol,
Hol nyirkos sánczárókba a tűz berovátkol,
Belecsipkézik, beleharap orvul,
És kidönt egy-egy legényt a fedezett sorbul.
A tűz az hagyján: semmi! jég és fagy keményebb:
Hamar a lándzsákat! gyorsan pergesseitek!...
Öt kicsi lándzsa.

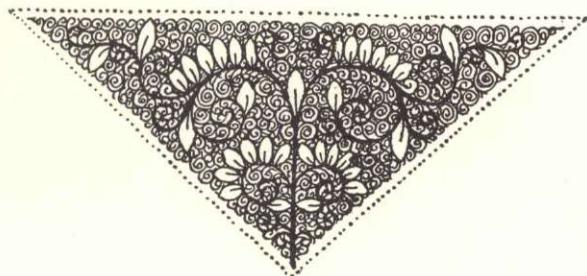
Selyemlágy gyapotokból sisakot az agyra!
Védőt a karokra, hogy fagy el ne kapja!
Derékra övet, pajzsot senyvesztő kór ellen,
Ti szent ujjak! mindőtök gyorsan remekeljen!
Jön a tél! Jön a tél! Az ellen szövetsége!
Nem kell most imádság, munka kell helyébe:
Öt kicsi lándzsa.

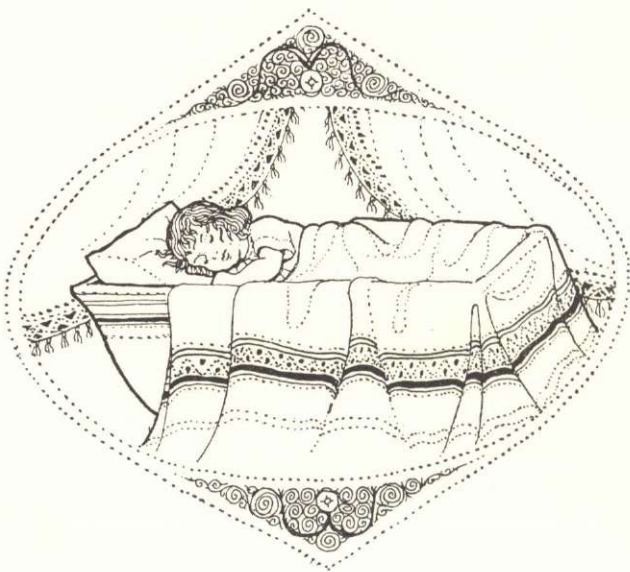
Hogy tüzelőbb legyen a szürke takaró,
Szőjjetek bele mindent, ami szép, ami jó,
Amit rejtve, titokban a lelketek áhit
S színes jövődő napfényével csábit.

De könyeket és gondot ejtsetek melléje :
Ne férközhessen fiaink lelkéhe' . . .
Öt kicsi lándzsa.

Lesz-e ujj elegendő e békés csatára?
És lesz-e a békének elég katonája?
És percze az órának s íjja az idegnek?
Hogy álomtalan éjtől se ijedjete meg
Ti édesek! ti jók! ti gondtól megviseltek!
Ti százszor vérezői minden sebnek, hegnek! ? . . .
Öt kicsi lándzsa!

KARÁCSONYI ÉNEK.

1914.

A gyermek Krisztus álmában gügyög
És álma zúrós, zaklatott, nehéz:
— Hiába minden . . . minden kárba vész!

Jövendők tánca vadul kavarog,
Jövendők árnya lelkére borul:
— Menjek? Ne menjek? Menjek botorul?

Évezredek titkába tör szemem,
És rom lepi körül a földtekét:
Mit ember alkot, ember bontja szét,

S kiül arczára mind a torzvonás,
A mit kendőzött, rejtett konokul,
A lágyság leple róla im lehull.

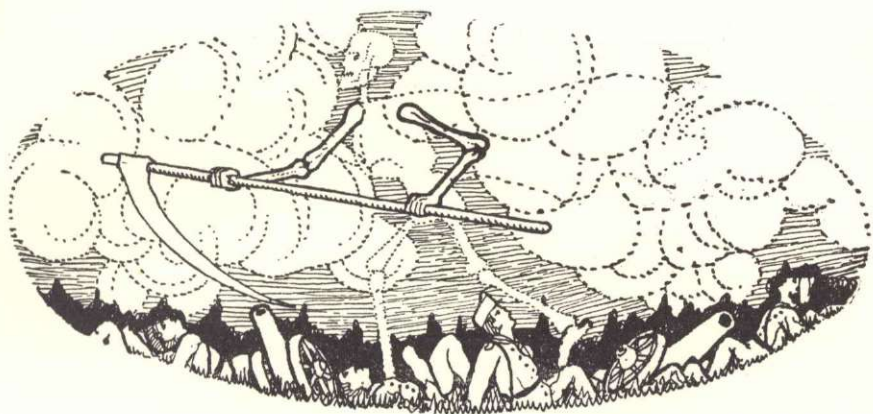
Levetkezi az ócska aranyat,
A mely lelkére lassan rátapadt,
Ó bizonyos, hogy engem megtagad!

Megtörni a halált hiv végzetem,
És szertelenbe nő az óriás,
Nincs sir elég — ó szörnyü látomás!

Művészet lesz az embergyilkolás
S a fenevad az embertől tanul —
Menjek, ne menjek? Menjek botorul?

A gyermek Krisztus álmában gügyög:
— Virág lesz mindig s lesznek gyermekek,
Bocsáss el útnak, uram, én megyek!

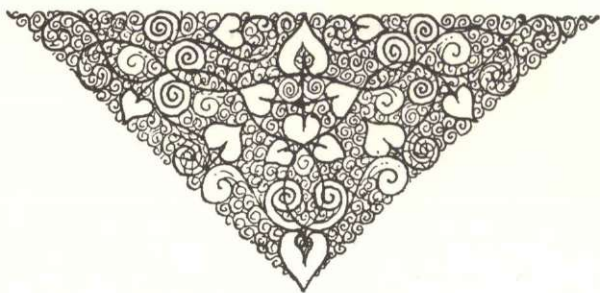

TÁBORTÜZEKRŐL ÁLMODOM...

Tábortüzekről álmodom: a messze éjszakában,
Hol sarkantyú-pengetve jár nádon, éren a halál
És kaszál, kaszál —
Míg kaszálni valót talál
A messze éjszakában.

Valahol vetnek vérmagot, sok édes anya sirni fog,
Siratni, sirni egyedül magában.
Ne hunyd be, isten! a szemed,
Aludni nem való neked
E rémes éjszakában . . .

HALOTTAK UTAZNAK . . .

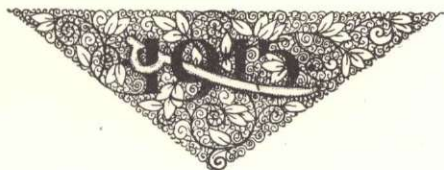
Halottak utaznak
Örvénylő vizeken,
Temetetlen holtak,
Szegény holt katonák,
Segitse az isten !

Hova, honnan jöttök ?
Szegény holt katonák !
— Jövünk Sabácز alól,
Ahol mulatoztunk.
Nem hagytunk ott semmit,
Csak az életünket.

Honnan, hová mentek?
Derék holt vitézek,
Gyors iramodással,
Hullámtól paskolva,
Ringatva, lengetve,
Mint a rongyos zászlók,
Mint a tépett felhők,
Mikor iramodnak.

— Megyünk, megyünk, megyünk
Fekete Dunán át
Fekete tengerre,
Marmora partjára,
Rodostó vizére,
Nagy török császárnak
Fényes kapujába,
Hirül vinni nékik,
Akik ott maradtak,
Akik ott porladnak
Kétszer jó száz éve,

Számüzött alvóknak
Hiradással lenni :
«Dobbanjon szivetek
Erős nagy ütéssel,
Lobogjon fel lángja
Mint éjféli kincsek
Mikor felvetődnek :
Megmozdult az ország,
A kuruczok élnek !»

BALLADA.

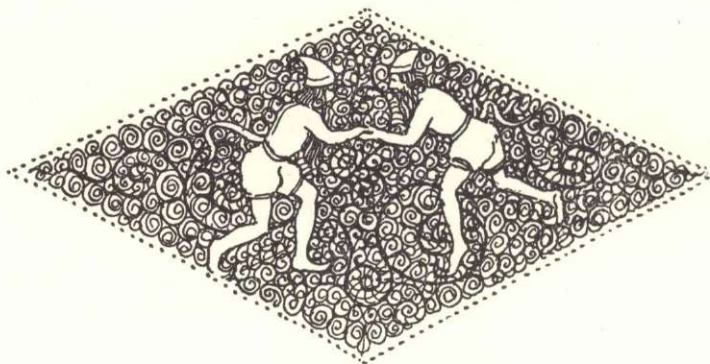
Leesett az éjszaka a sík harczmezőre,
Takarja a holtakat véres lepedőbe.
Fenn a varju, fenn a holló egymást invitálja :
Vacsorára, vacsorára !

A mazuri lápokon köd ül, mint egy átok,
Czuppan a láp, benyeli a lovas kozákot,
Lenn a mélyben vizi kigyók, halak raja várja
Vacsorára, vacsorára.

Szétverve, eltiporva a muszka hadsereg,
Tüzbe', vízbe', iszapba' — Isten ugy verte meg.
Csak hirmondó ha érkezik haza tőlük mára
Vacsorára, vacsorára.

S a czári palotában kigyul minden ablak,
Teritenek aranyra, drága kristályt raknak,
S viszi a czár kicsi fiát füzve a karjára —
Vacsorára, vacsorára!

A GNÓM.

Gnómok fajából való vagyok én,
A gnómok furcsa, különös lények :
Nincs közte fiatal, nincs közte vén
S a meddig akarnak, addig élnek —
Addig élnek.
Gnómok fajából való vagyok én.

Nem is születnek: jönnek valahonnan,
Nagy távolokból, miket éj takar,
És köd előttük és köd a nyomukban,
A hány gnóm, az mind mást és mást akar —
S tud és akar.
Gnómok fajából való vagyok én.

Ez gyúr, az farag, sípol, hegedül,
De édes atyafi mind valamennyi,
Mikor gyalog jár, akkor is repül,
Ha tudnátok, milyen jó gnómnak lenni —
Gnómnak lenni!
Gnómok fajából való vagyok én.

Valami férfi-női keverék,
Meg nem magyarázza soha senki,
Örökké lángban, soha el nem ég,
S levegőjét is maga teremti —
Maga teremti.
Gnómok fajából való vagyok én.

A gnómok őrzik a szent tüzeket
És ápolják a mennyei lángot,
Mely nélkül a világok üresek,
S össze is omlanak a világok —
A világok.
Gnómok fajából való vagyok én.

Maholnap én innen már elmegyek,
Sebaj! majd jönnek utánam mások :
Más gnómok, más titkok, igézetek,
Egekbe csapkodó, szent látomások —
Látomások.
Gnómok fajából való vagyok én.

Ti azt mondjátok, halkítva a szót,
S egymásra néztek : Meghalt az öreg!
Mesebeszéd ! — Mint tengeren hajók
Én csak elmentem, én csak elmegyek :
Köd előtttem, köd utánam,
Köd az örökkévalóságban . . . .

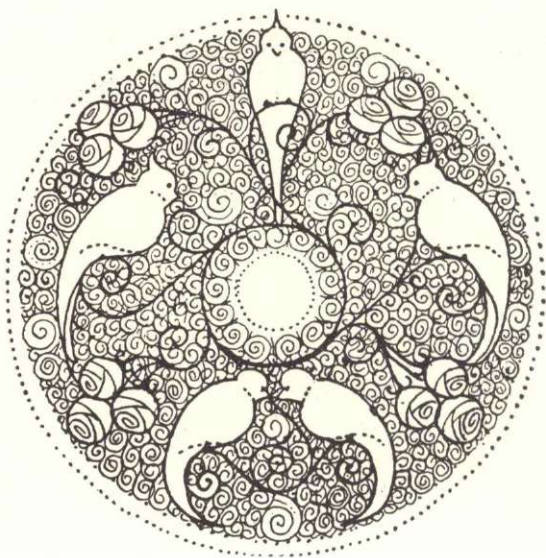

VÉRES CSATÁKON . . .

Véres csatákon, a halállal szemben
Vitatja népem az élet jogát,
Uj pezsdülést érzek öreg szivemben,
Friss láng csapódik a zsaráton át
S lázak viharja im újra fog át.

Adósod maradtam, te föld, te népem,
Egy hő szerelmi vallomással régen
A némaság, a gőg, dacz idején :
Most lerovom — ha szégyen, ha nem szégyen —
S minden érzésem egy-egy költemény !

ELBUJDOSOTT AZ ÁLOM . . .

Elbujdosott az álom a föld kerekéről,
A szőke szempillákról, meg a feketékről.

Nincs csöndes, édes álom többé a világon,
Hiába hívogatnád nyűgös éjszakákon.

Mélységesebb az árnyék és a fény keményebb,
Nyakadba ül a gond s nincs álmod hogy kivédjed.

Az özvegy szerelemnek koldus a párnája,
Bogáncs, tövis a pelyhe, rebbenés csak álma.

Vergődik az anyagond s latol ezer rémet,
Kisirt szemével bújja a rőt messzeséget.

Messziről valahonnan felé visszasírnak,
Egy csöpp álom nem akad ottan se gyógyírnak,

Ó támadj fel, ó kelj fel, álom, gyere vissza!
Vampir az éj nélküled, a vérünket issza.

Fejeden mákkoszoru s kábitó tubarózsa,
Ó hozd vissza a békét világok bujdosója!

SZERENÁDOK.

Bejárom halkan a csatamezőket
És minden sirra ejtek egy virágot —
Virágszerenádok!

Mint szerelmes a függönyös ablakot:
Egy-egy keresztet megkoczogtatok —
Halld a szerenádot!

Nem tudom ellent rejt-e, jó barátot
A sir? Én megállok és muzsikálok
Egy halk szerenádot.

Unalmas lehet fagyos éjszakákon,
Hát pengetem számukra a gitárom
S adok szerenádot.

Hirek otthonról . . . mondok, magyarázok :
Köszöntet, tisztel az édesanyátok . . .
— Könyes szerenádok !

SIRÁLYOK AZ ÉSZAKI-TENGEREN.

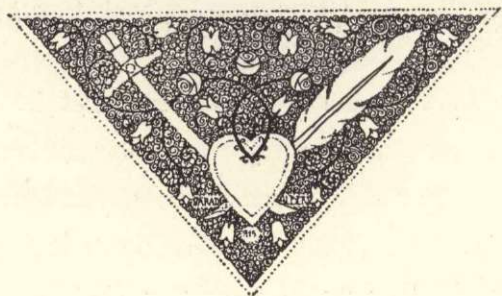
Csapongnak rajban, vijjognak karban
Fehér sirályok forgó viharban :
... Hajahó! hajahó! Csak ez az élet!
Vihar tetején! Elébe a szélnek!
Hullám tarajára! Vissza a mélybe!
Ringani-rengeni, villámos éjbe!

Zsákmányra lesni, vigan tülekedni,
Tenger anyánkkal el-elenyelegni !

De gályák hátán eljött az ember,
Tele furfanggal, veszedelemmel.
Szárnyat bitorol, mély vizeket bolygat,
Hol örök éjek egymásba omolnak.
Szolgája a tűz, sistergő mennykövek,
Szabályra nem hajt, parancsot nem követ,
Tagadja az istent, halált osztogat,
Ha éhes, ha nem : mindig csak fosztogat. —

. . . Ad tenger anyánk halacskát bőven,
Vadászszákmányt jó és rossz időben.
A tenger egy nagy, határtalan bögre,
Turkálhat benne egész világ ökle ;
Eleség bőven ; ki nem fogy belőle
Se ma, se holnap, se minden jövőbe.
Rengni-ringani — hajahó ! hajahó !
Minálunk a béke nem eladó.

De az ember rút, ostoba szerzet,
Békét bont és rendet sose szerzett.
Adj neki mindent a földön, az égen :
Pihenni nem fog soha az Elégen.
Szelek elülnek, a vihar elhallgat,
Alkonyba enyész korongja a napnak,
Az ár magát az apályba beássa :
Csak embernek nincs soha maradása.

HOSSZUNAPKOR.

Csak döngessétek könnyel, bőjtöléssel,
Öreg imákkal a menny kapuit,
Az ut szabad — az ima bizton ér fel,
És Jehova még mindig ott lakik.

És prolongál tán újra még egy évre,
Mint annyiszor már évezrek során,
Ó mert szeret, ellenmondások népe,
És nem örülne veszted alkonyán.

Verjétek melletek, de halkan, óva,
Ő tudja ugysis : szimbolum csupán,
De tetszik neki az ősrégi nóta,
A Mea culpa bűnözés után.

Holnapra minden visszazökken újra,
Sűrű avarban fujdogál a szél,
Kiki a régi bűnök utját bújja
És máskép gondol és máskép beszél.

Az égen újra rózsafelhők usznak,
A piros arany újra cseng, csahol,
Lányaitok a korzón végig huznak,
Virit az ut és az utcza dalol.

Ó istenem! Hã megérteni tudnám,
Mint hajdan, régen az utca dalát:
Ó hogy bőjtölnék és hogy imádkoznám
Akár három nap s három éjen át!

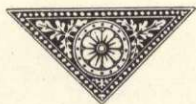
ZSOLTÁR A KENYÉRRŐL.

Ó rózsaduczos friss buzakenyér!
Erők forrása, őserő és illat!
Te hivod estebédre fiainkat,
A vas egészség pirja tőled pirkad
Friss buzakenyér!
Gondolni rád egy álommal felér.

Nincs párod neked, vallom és hiszem.
Nincs róna, mely ugy pergetné a gyöngyöt,
Se nap, mely ugy puhitná a göröngyöt
A te számodra: élet, buzaszem!
Friss buzakenyér!
Kivül arany, belül pehely, fehér.

A te erőd *egy* fiaink izmával:
Egy-anya-szülte élő, pengő aczél.
Tán ők is úgy nőnek a buzaszárral,
Megkeményedve, míg czibálja a szél.
Friss buzakenyér!
Benned a magyarság lelke él.

De most fekete a mi kenyерünk,
Mint gyászpalást, mint a megalvadt vér,
És ráirva mind a mit szenvedünk,
Egy fekete lap, a mely szent nekünk:
Inséges kenyér!
Fekete kenyér! . . .

PRZEMYSŁ.

Éhesen mentek a halál elébe
Mind a tizezer,
A sápadt inség vértelen képe —
Mind a tizezer.

Inkább kísértet, inkább csak árnyék
Mind a tizezer,
Kibe a lélek csak háltni jár még —
Mind a tizezer.

Térdük megroggyant, nyelvük kiszáradt —
Mind a tizezer,
Mártirja, fénye az öngyilkos várnak
Mind a tizezer.

És dalolt, mondják, mint gladiátor
Mind a tizezer.

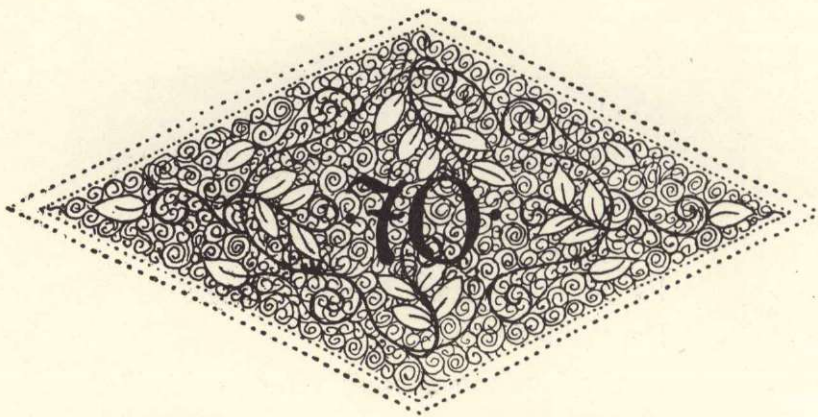
Ave Caesar! Megyünk, meghalni bátor
Mind a tizezer.

És nem volt isten a harcz közelébe',
De mind a tizezer
A távol otthon isteneit védte:
Mind a tizezer.

Kor kor után betér az örök révbe,
De ez a tizezer
Bebalzsamozva él majd a regékbe' —
Mind a tizezer!

TUL A HETVENEN.

És gyors iramban szállnak az évek.
Nem tudom: én — az idő — ki vénebb?
De hallom, unokákról beszélnek.

Valaha én is voltam unoka,
Fiatal, erős, virágzó csoda:
Ma vén kapufél, redves, rozoga.

Eljönnek hozzám és kérve kérnek :
Mondj életről nekünk meséket.
— Ah? oly egyforma itt minden élet!

A legteljesebb, a leggazdagabb :
Mely fele utban már kettészakad,
És felmenőben abba is marad.

A mely rózsák, virágok tetején
Befejeződik a nyár elején —
Egy tobzódó, vad, szilaj költemény.

Mely alább-alább nem ereszkedik,
Nem olvas, számlál hatvan—hetvenig,
Mikor hó szítál s lassan leesik.

A hó alatt az élet szomoru!
Borong fölötte örökös boru,
És szürke főn szürke a koszoru.

A TROMBITÁS.

Messze még a Tisza — este ott kell lenni,
Fáradt a legénység, nem ér rá pihenni.

— Trara trara —

Talpra baka, rongyos baka!
Huszárok nyergelni!

Csak egy legény maradt a seregből hátra
Két ölelő karnak édes mámorába':

— Trara — trara —

A trombitás, a zászlóalj

Legszebb katonája.

Már pirkad a hajnal lenn az ég peremén,
Hogy kengyelbe hágott a daliás legény.

— Trara — trara —

Még csók tüzel az ajakán,

Még álom ül szemén.

S ahogy térül-fordul, utcák során vágat,
Minden utcasorbul, — álom-e, káprázat?

— Trara — trara —

Vad idegen trombita bűg

Idegen nótákat.

S mint mikor a Tisza tavasszal megzajdul
S messze süvít a part döngéstől, morajtul,
— Trara — trara —
Vad idegen hadak árja
Csap ki a talajbul.

«A muszka! A muszka! a cár katonája! —
S te zászlód elhagytad — egy asszony csókjára!
— Trara — trara —
Nosza kardom, jó paripám,
Mossatok tisztára!»

Megereszté lova acélzaboláját,
Meg is suhogtatta rozsdátlan szablyáját,
— Trara — trara —
Csalogatta ki a sorbul
Sorra a muszkáját.

«No hát jertek, jösztek, valahányan vagytok,
Isten az atyám, ma mind fübe haraptok :

— Trara — trara —

Egy igaz magyar huszártól
Hős halált arattok.»

Egyszer csak hideget érez szíve táján,
Bugyborékol a hang a trombita száján :

— Tra — ra — ra —

Csurog a vér — meg is alszik
A nyereg kápáján.

«Te szépséges asszony, kiért bűnbe estem,
Pólyázd patyolatba összeszabdalt testem !

Tra — ra — ra —

Utszéli domb — utszéli sír —
Csak mi tudjuk ketten.»

És szól a kapitány, a hadak vezére:

«Sortüzet fiúk, a hős tiszteletére!»

— Trara — trara —

Trombita, dob, puskadörej

A katona bére. —

★

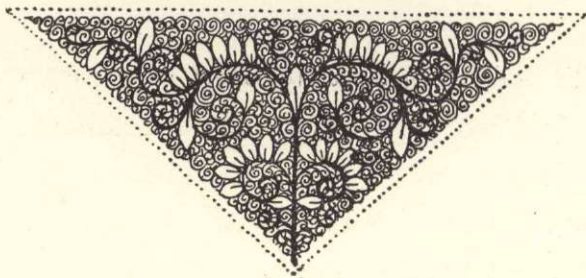
... Tavaszi pacsirta berepül az égbe,

Öreg anyó méléz egy kis domb tövébe',

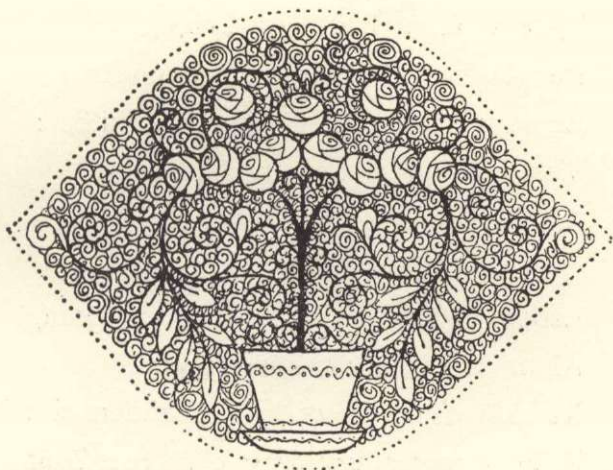
— Trara — trara —

Egy trombita — egy trombitás

Kóvályog eszébe' ...

TALÁLKOZÁS.

Találkoztam az uton a Mesével,
Ő jött, én mentem, ennyi az egész.
Reám borult két nagy meseszemével:
«Honnan?» kérdezte. És én: «Hova mész?»
Egy álomperc, mely jön és elenyész.

Tavaszi áram hozta és elvitte,
Rózsás ködökbe veszett a nyoma.
Én ugy növekedtem szent mesehitbe':
Mesét bolygatni nem szabad soha,
Az élet rövid és oly mostoha!

Lehet, hogy elfeledlek, mint az álmot,
Álom és mese két közel rokon.
Ne hidd azért, hogy lelkem hűtlen, álnok:
Talán egyszer egy árny előtt megállok
S hol láttalak? azon gondolkozom.

ELÉNA.

Látod mit csináltál,
Kecskepásztor lánya
Kecskepásztor lánya!
Fekete hegyeknek
Véres violája!
Az Izonzó mentén
Szikla-sikátorban
Éj-napon tort ülnek,

Ezer halál robban,
Nagy bőség halottban.
Látod, mit csináltál
Kecskepásztor lánya!
Kecskepásztor lánya!

A havasi gyopár
Piros színben gyászol,
Nem szégyelled magad,
Hogy te még virágzol? —
Özvegygé vált annyi
Menyasszony miattad,
A halál kezébe
A kaszát te adtad.
Látod, mit csináltál
Kecskepásztor lánya!
Kecskepásztor lánya!

Mikor czirógattad,
Az urad megmartad,

Mikor vesztegettél,
Te magad elvesztél.
Hamisan keverted,
Hamis volt a kártya.
Maradtál vón' otthon
Ápád viskójába',
Térdig fehér hóban,
Füstös vityillóban,
Örökös pártába',
Leányok csufjára
Kecskepásztor lánya !

ÁKOMBÁKOM EGY PIROS TOJÁSRA.

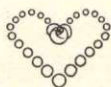
— Russo Ennának. —

Építék vasutat
Husvét hajnalára,
Robogok, vágatok
A tenger partjára.
Szösziike! Szösziike!

Fogom a tengert
Meg-megmártalak,
Fogom a napot,
Megszáritalak —
Jó reggelt Szöszi ke !

Szikla — szikla — szikla
Olajfa-vetésben :
Jaj, csak az a vasut
Nagyon el ne késsen !
Szöszi ke ! Szöszi ke !
Fogom a tengert,
Meg-megmártalak,
Fogom a napot,
Megszáritalak :
Jó reggelt Szöszi ke !

BALLADA A LÁBAKRÓL.

Marengónál a nagy sikon,
A marengói csatán
Elvesztette a két lábát
Hős Mackenzie kapitány.
Napoleon felszedette
És sirva ment utána:
«Kapsz uj lábakat kapitány,
Gárdisták kapitánya!»

És nyomban irt és iratott,
Amerre posták járnak :
«Ki tud csinálni lábakat
Mackenzie kapitánynak?
Száz font aranyt ígerek én
Angolba', vagy oroszba',
És jószágot és birtokot
Annak, aki elhozza.»

Mackenzie kapitány pedig
Vergődő, véres ágyon
Megátkozta hogy született,
Hogy itt van a világon.
Két öklét égnek emelé,
Megrándult minden izma :
«Ha adtad uram, istenem!
Hát minek vetted vissza?»

Ugy éjfél tájt, éjfél körül —
Talán csak nem kísértet?!

Valami zajra felriadt
A kapitány és nézett.
Szakállas, pupos figura
Biccent, bókolt elébe
És egy pár fényes csizmaszárt
Lóbálgatott kezébe'.

«Ez láb s egyuttal csizmaszár,
Rendelte a gyenerál,
Mértékre szab és liferál
Ősrégi gyehenna-gyár.
Ahogy felhuzod, már mozog,
Nem nyekken, nem nyikorog,
Megy, ahová parancsolod,
Ahová parancsolod.
Megállni vágyol: nyomban ott
Megáll, ahol akarod,
Amint e tündér gombocskát
Kis ujjal megvakarod.
Mint csikónak van nevük is,

De kissé régi módi :
A jobbik szár az Asztaróth,
A másik meg Aszmódi.
Hét évre szavatol a gyár,
Máskép nem csinálja már —
Kár, kár, kár! feszegetni kár!
Minden terminus lejár.»

És távozott az idegen,
Nem tudni, hová, merre?
Talán a föld, talán az éj
Nagy hirtelen elnyelte.
A két lábszár az ott maradt,
A kapitány csak nézte,
Rajta borzongás átszaladt,
De most se kapott észbe.

★

Év év után lejárt hamar,
Tivornyás hét esztendő,

Elnyűtt, fakult mint lány kezén
A piros selyemkendő.
Mackenzie kapitány egy nap
Ugy érzi, hogy bomlanak
A drága selyemszálak
És ereszkednek az árnyak.
De felkap hamar hirtelen
A páros csikájára :
«Vigyetek rögvest engemet
Császárné udvarába.
A legszebb frájt, kisasszonyát
Elkérem én magamnak,
Mackenzie kapitánynak még
Kosarat sohsem adtak!...»

Hát amint ott megállana
Császárné udvarába,
Zürrögni, bokrosodni kezd
S tovább szalad a lába.
Kis ujjával csak motoszkál

És keresi a gombot,
Mely megkötné, de gomb az nincs —
A gomb, a gomb felmondott.
Megállani nincs abba mód,
A két láb tova nyargal,
Aszmódi ront, Asztaróth ront
Előre vad irammal.
«Sátán segits! ti ördögök! —
Ha nem lehet megállnom,
E séta lesz, úgy félek én,
Utolsó lovaglásom.»
És megy a két láb, megy-megy-megy —
Hajnalba, éjszakába,
És megy a törzs, muszájból megy
A fej, az agy, a kába.
Surrannak jobbra, balra el
A falvak és a tájak,
A paloták és városok
És mind és mind úgy fájnak!
«Egy korty vizet!» «Egy falatot!» —

Koldul kinyújtott karja,
De utána hiába nyul
És hiába akarja.
Jön napra éj és újra nap,
Nagy hosszú nap az éjre,
Az ezer mértföld úgy szalad
S a láb sehol se tér be.
Viaszkossá válik az arcz,
Az ajk már régen néma,
Mackenzie kapitány már nincs,
Nem sánta már, nem béna.
De a két láb még egyre fut
Holt terhével a dőre,
És égzengés, villám és jég,
Zivatar kísérője.
Czafatokba oszlik a test
És uszály leng utána :
A légbe' fenn sok vad madár :
Keselyű, vércse, kánya
S csipegetik, megszedik,

Mig csontváz nem lesz belőle — —
— Könyörülj rajta, Irgalom!
Bűnösök jóltevője!

★

Ez ama híres ballada
A lábakról, mik futnak,
Örökké, fel nem tarthatón
S megállani nem tudnak.
Irtam nagy háborus időn
Kilencszáztizenötben,
Mikor kenyérben inség volt
És szaporaság rögben.

AZ ÉN PIHENŐM.

— Trencsénteplic. —

Fölrírták nevemet
Egy odvas vén tölgy mohos sudarára :
Adassék tudtára mindenkinek,
Ez az én pihenőm,
Én vagyok e fa
Magányos gazdája.
És jönni fognak emberek,
Akiket nem ismerek
S letelepednek szépen
A fám tövében
És halkán dudorásznak
Széltől elkapott,
Szinehagyott
Ócska melódiákat :

Tőlem, rólam,
Akiről menten
Elhiszik,
Hogy én itt
Csakugyan pihentem.

Vagyunk néhányan elátkozott lelkek,
Akik elképzelt üdvök után mennek
És sohasem pihennek.
A vér hulláma csapkodja előre,
Tetőre érve, újabb hegytetőre,
Friss hágókra, lázba, nyugtalan . . .
— Jaj annak, kinek szárnya van ! —
Ki az agyagot elsőnek formálta,
Párbajra hívta Istent s szörnyű átka
Kiséri tul időn, világokon,
S az átok átszállt minden utódjára,
Hogy nyugodalmát sohase találja.

Ha madárfiók már nem csipog a fámon,
Melyet felfalt a moh s az ember-lábnyom

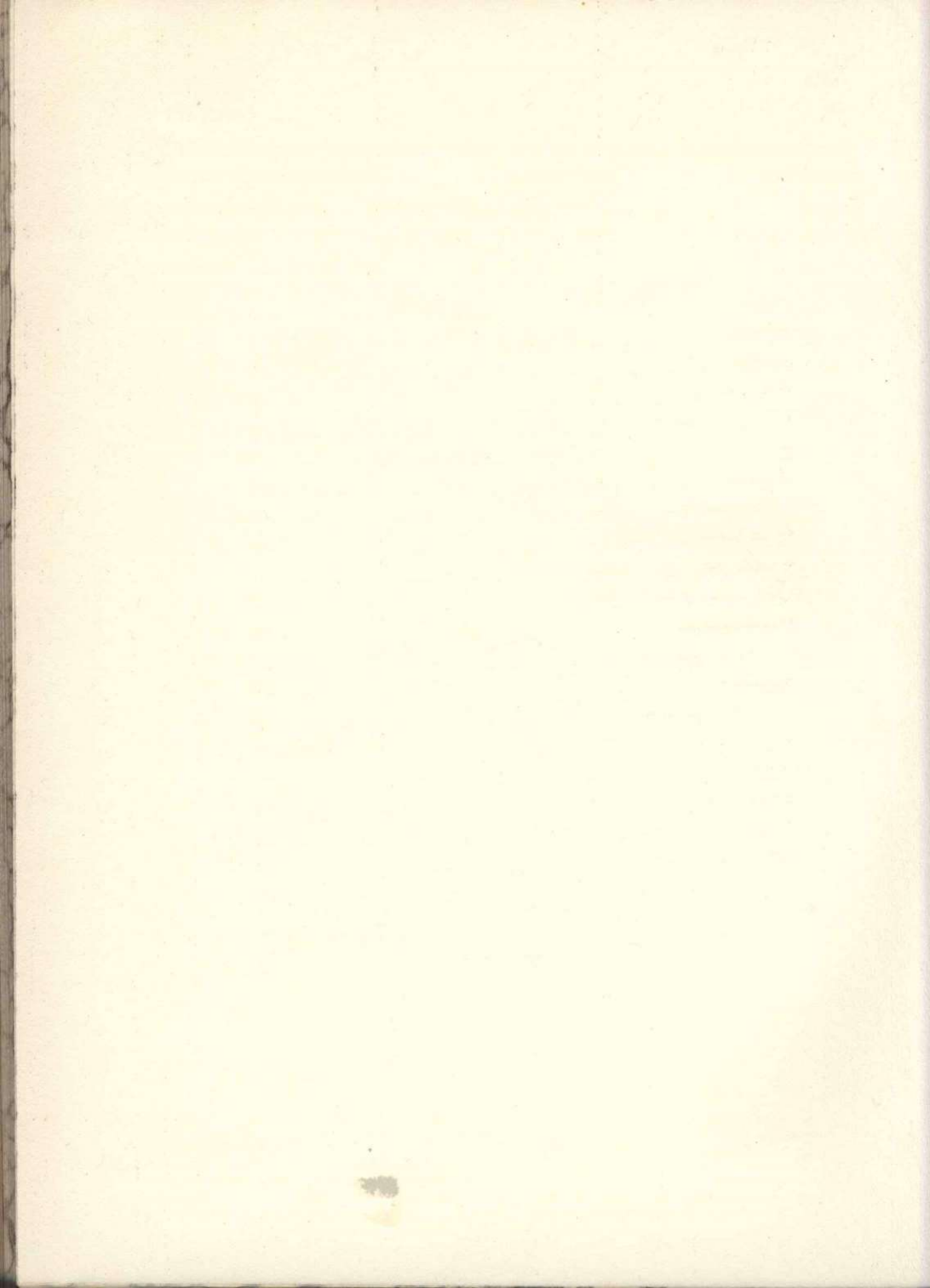
Tünő csapást másfelé terel ;
A betű rég elkopott az íráson,
Mely már senkit sem érdekel ;
Rágalmak fogát hihuzta a távol,
Ellen nem véd, barát nem ócsárol,
Sarokba dobtak, mint ócska vasat ;
Merészb legények állanak a gáton,
Uj álmokért rajongó uj hadak :
Ha igaz jussához jut a por, a semmi,
Akkor fogok én igazán pihenni !

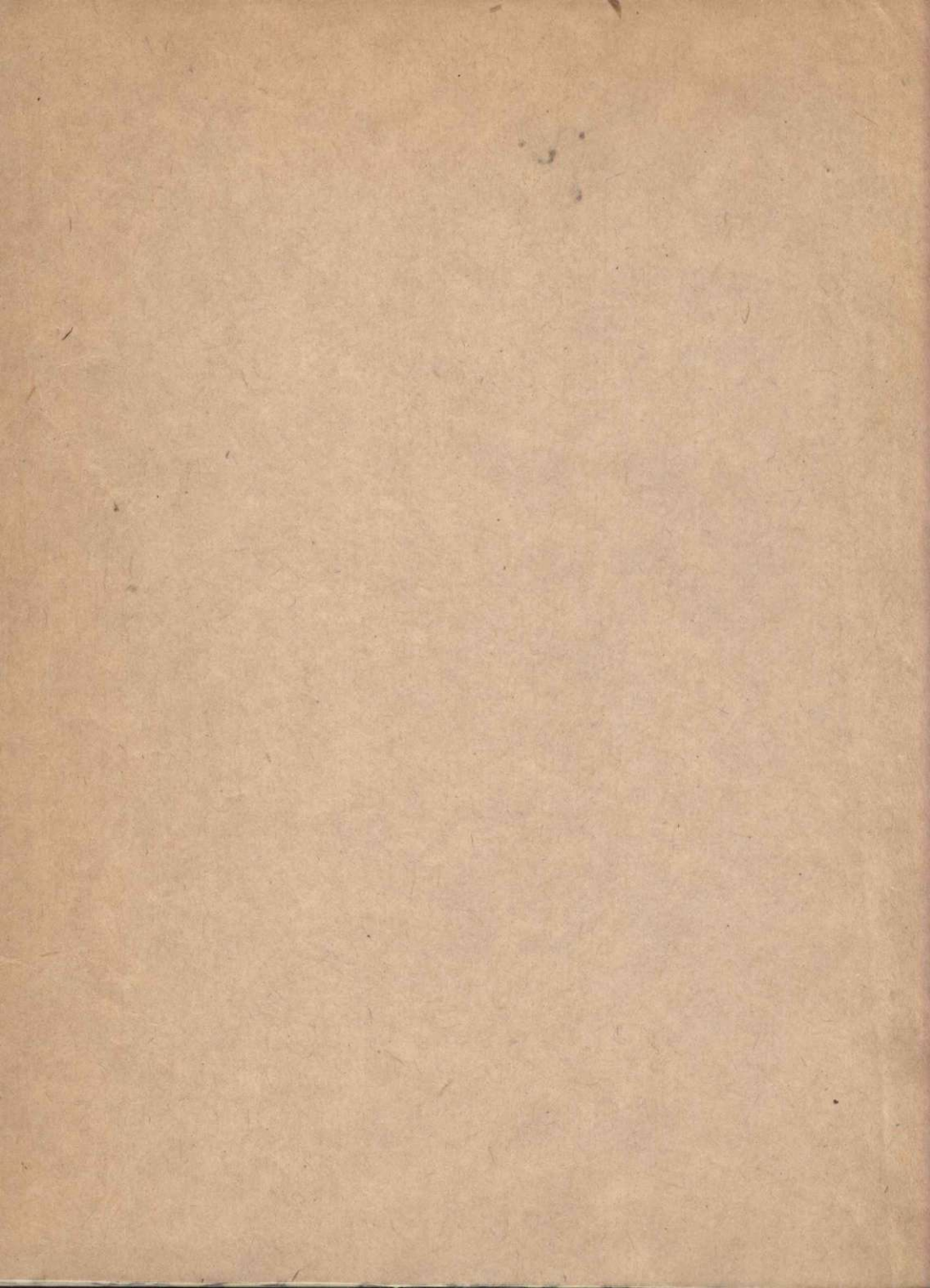

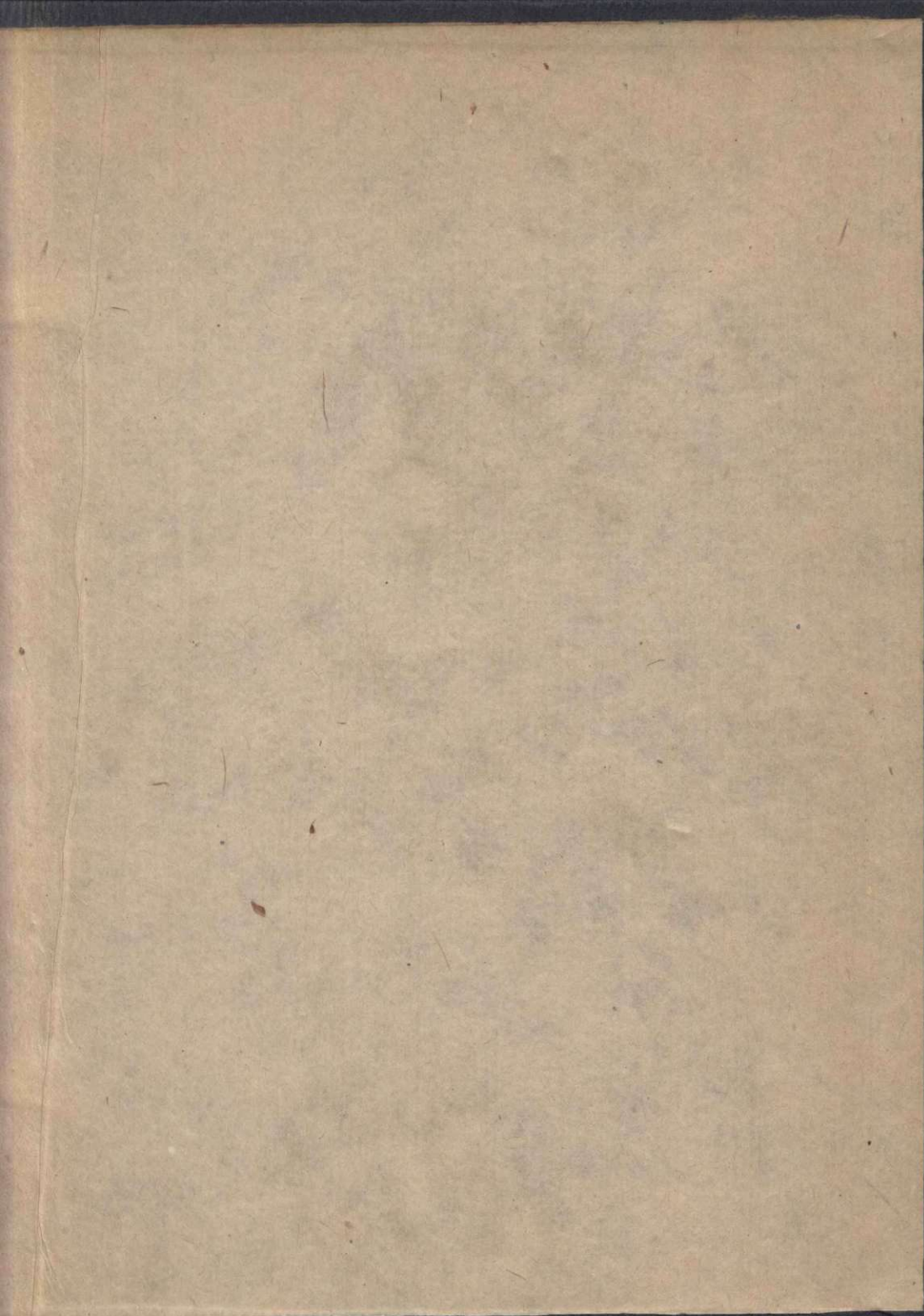
TARTALOM.

Utazás magam körül	9
Kötöttük	15
Karácsonyi ének	18
Tábortüzekről álmodom	21
Halottak utaznak	23
Ballada	26
A gnóm	28
Véres csatákon	31
Elbujdosott az álom	32
Szerenádok	34
Sírályok az északi tengeren	36
Hosszunapkor	39
Zsoltár a kenyérről	42
Przemysl	44
Tul a hetvenen	46
A trombitás	48
Találkozás	53
Eléna	55
Ákombákom egy piros tojásra	58
Ballada a lábakról	60
Az én pihenőm	68

2